

Sygn. akt *XVI GC 738/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Ewa Teofilak</i>
Protokolant –	sekretarz Ewelina Romaniuk

po rozpoznaniu 13 czerwca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa *P. A., M. A.*

przeciwko *Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.*

o odszkodowanie

1. oddała powództwo;
2. w trybie art. 102 KPC nie obciąża powodów P. i M. małżonków A. kosztami zastępstwa prawnego na rzecz pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W..

SSO Ewa Teofilak

Sygn. akt *XVI GC 738/15*

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 02.08.2013r (data prezentaty) małż. M. i P. A. reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika wnieśli do Sądu Rejonowego w Warszawie pozew o zasądzenie od Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. kwoty 50.000 zł (pięćdziesiąt złotych) - po 25.000 zł na rzecz każdego z powodów wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 02.08.2013r. , w tym kwoty 40 000 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości oraz kwoty 10.000 zł za nakłady konieczne do poniesienia dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w zabudowanej nieruchomości powodów położonej w miejscowości J., przy ul. (...) (dz. ew. nr(...)) , dla której prowadzona jest księga wieczysta nr KW (...). Wskutek ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. Uchwałą nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) prawo własności powodów uległo ograniczeniu – w związku z tym powodowie zgłosili swoje roszczenia w trybie art. 129, 135 i 136 POŚ oraz jako dodatkową podstawę prawną wskazali art. 435 KC . Ze względu na brak reakcji pozwanego powodowie wystąpili na drogę postępowania sądowego.

(pozew k. 2 – 90)

Sąd Rejowy połączył do wspólnego rozpoznania niniejszą sprawę ze sprawą sygn. VIII GC 2234/13 .

(zarządzenie kr 110)

W odpowiedzi na pozew z dnia 08/11/2013 r. (data stempla pocztowego) pozwany wnosił o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia kosztów sądowych. Pozwany zarzucał, że nieruchomości powodów mocą powołanej uchwały, znajduje się w obszarze ograniczonego użytkowania, natomiast nie znalazła się w strefie ograniczeń po raz pierwszy, bowiem została objęta OOU także na podstawie Rozporządzenia nr 50 Wojewody (...). Wejście w życie Uchwały 76/11 nie tylko nie spowodowało nowych ograniczeń, ale zmniejszyło do tej pory istniejące lub całkowicie je zniosło. Oznacza to wg pozwanego, że powodowie nie mogą wnosić o odszkodowanie, bowiem wygasły one wraz upływem terminu zawitego tj. najpóźniej z dniem 25/08/2009 r. W zarzutach ewentualnych pozwany wskazywał brak wykazania szkody oraz związku przyczynowo – skutkowego.

(odpowiedź na pozew k. 111- 147)

Na rozprawie w dniu 31 lipca 2015r. strona powodowa rozszerzyła powództwo do kwoty 76.000 zł . W tej sytuacji Sąd Rejonowy uznał się niewłaściwym rzeczowo i sprawę z powództwa małż. M. i P. A. przekazał do Sądu Okręgowego.

(protokół rozprawy z dnia 31.07.2015r. kr 319-320, postanowienie 321 , pismo powodów kr 323-325)

Postanowieniem z dnia 28 października 2015r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 KPC, które podjął ponownie postanowieniem z 22/03/2017 r.

(postanowienia k.359-362,371)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie małż. J. i J. K. są właścicielami na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej zabudowanej nieruchomości gruntowej położonej przy ul. (...) (dz. ew. nr (...)) na podstawie umowy sprzedaży zawartej przed notariuszem A. G. w dniu 02 września 1999r. Na działce o pow. (...) m⁽²⁾ posadowiony jest budynek mieszkalny o pow. (...) ⁽²⁾. Dla ww. nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta nr KW (...).

(dowód: odpis z KW nieruchomości k. 68-78)

Rozporządzeniem Wojewody (...) nr 50 z dnia 07 sierpnia 2007 roku w sprawie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W., które weszło w życie w dniu 25 sierpnia 2007 roku (dalej: OOU 2007), został utworzony obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...). Podstawą wydania Rozporządzenia była treść art. 135 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 roku, Nr 129, poz. 902 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 4 ust. 1 tego rozporządzenia w obszarze ograniczonego użytkowania zabroniono:

- 1)przeznaczania nowych terenów pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także pod zabudowę mieszkaniową;
- 2)zmiany sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na szpitale i domy opieki oraz na stały lub wielogodzinny pobyt dzieci i młodzieży, a w strefie M – także na cele mieszkaniowe – z zastrzeżeniem ust. 2;
- 3)budowy nowych szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także budynków mieszkalnych, z zastrzeżeniem ust. 2.

Zaś § 5 tego rozporządzenia w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadził następujące wymagania techniczne dotyczące budynków:

1) w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności akustycznej przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych;

2) w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach poprzez zwiększenie izolacyjności ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi ochrony przed hałasem pomieszczeń w budynkach.

Rozporządzenie nr 50 weszło w życie 14 dni od jego ogłoszenia tj. 25 sierpnia 2007 r. Termin zawity do zgłaszania roszczeń upływał z dniem 25/08/2009 r.

Na mocy powyższego rozporządzenia nieruchomości powodów znalazła się w całości w obszarze ograniczonego użytkowania w strefie „M”.

(bezsporne, dowód: Dziennik Urzędowy Województwa (...) z 2007 roku, Nr 156, poz. 4276 z załącznikami k.139-141)

Powodowie nie zgłosili pozwanemu swoich roszczeń na podstawie ww. Rozporządzenia.

(okoliczność bezsporna)

Na skutek m.in. zmiany w 2009 r. procedur operacji lotniczych na kierunku północno-zachodnim (M. – U.) pozwany, jako administrator lotniska O., został zobowiązany do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego dla (...) im. (...) w W. w zakresie oddziaływania akustycznego. Przedłożony przez pozwanego Przegląd Ekologiczny dla (...) im. (...) w W. wykazał, że oddziaływanie akustyczne portu znacznie wykracza poza teren, do którego zarządca posiada tytuł prawny. W tej sytuacji, z uwagi także na powiększenie się obszaru, na którym dochodziło do przekroczeń hałasu Uchwałą nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 roku, która weszła w życie 04 sierpnia 2011 roku (dalej: OOU 2011), utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W..

Zgodnie z powyższą uchwałą w strefie OOU (§6) określono wymagania techniczne dotyczące budynków: w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić odpowiednią izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z ustawą z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 oraz z 2011 r. Nr 32, poz. 159 i Nr 45, poz. 235, dalej: Prawo budowlane) i przepisami wykonawczymi do tej ustawy, zaś w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach – zgodnie z ustawą Prawo budowlane i przepisami wykonawczymi do tej ustawy.

Na mocy tej uchwały nieruchomości powodów ponownie znalazła się w strefie OOU w strefie Z2.

(bezsporne, nadto załącznik do uchwały nr 76/11 z dnia 20/06/2011 r. Sejmiku Województwa (...) oraz uzasadnienie do uchwały, k 34-37)

Pismem datowanym na 01.08.2013 r., doręczonym pozwanemu w dniu 02.08.2013 r. powodowie zgłosili swoje roszczenia na gruncie Uchwały 76/11 w zw. z art. 129 ust. 2 POŚ i do łącznej kwoty 150.000,00 zł zarówno w zakresie odszkodowania za obniżenie wartości nieruchomości jak i kosztów rewitalizacji akustycznej budynków.

(dowód: odpis pisma wraz z prezentatą k. 88-90)

Powyższy stan faktyczny był bezsporny między stronami. Dodatkowo potwierdzają go ww. dowody z dokumentów, które w ocenie Sądu należy uznać za wiarygodne jako jednoznaczne i niekwestionowane przez strony postępowania. Pozostałe dokumenty zgromadzone w aktach sprawy nie miały decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Przeprowadzenie dalszych zawnioskowanych dowodów było niecelowe z uwagi na uznanie, iż roszczenie zgłoszone w pozwie nie może zostać uwzględnione z uwagi na upływ terminu zawitego do zgłoszenia roszczenia. Powyższe

skutkowało oddaleniem wniosków dowodowych zgłoszonych przez strony postępowania (tj. w szczególności wniosków dotyczących powołania biegłych sądowych z dziedziny rzeczoznawstwa majątkowego, budownictwa i akustyki, dowodu z przesłuchania stron, oraz zobowiązania każdej ze stron do przedstawienia szeregu dokumentów jako nieprzydatnych do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Roszczenie powodów nie zasługiwało na uwzględnienie, ze względu na jego wygaśnięcie.

Jak wskazano w stanie faktycznym, powodowie dochodzili odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi za zmniejszenie wartości swojej nieruchomości oraz tytułem nakładów na poprawę warunków akustycznych, na skutek utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. na podstawie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 ze zm., na podstawie art. 129 ustawy Prawo ochrony środowiska.

W pierwszej kolejności Sąd dokonał oceny prawnej roszczenia powodów.

Treść powołanego przepisu, mówi, że jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części (ust. 1). W tej sytuacji, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości (ust. 2). Roszczenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, przysługuje również użytkownikowi wieczystemu nieruchomości, a roszczenie, o którym mowa w ust. 2, także osobie, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości. (ust. 3) Z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1-3, można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości (ust. 4).

Zgodnie z treścią art. 136 ust. 1 - 3 POŚ w razie ograniczenia sposobu korzystania ze środowiska w wyniku ustanowienia OOU, właściwymi w sprawach spornych dotyczących wysokości odszkodowania lub wykupu nieruchomości są sądy powszechne. Obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem OOU. W razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Roszczenia formułowane na podstawie art. 129 ust. 1 i 2 POŚ podlegają ograniczeniom. Według art. 129 ust. 4 POŚ można wystąpić z nimi w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.

Sąd badał zasadność roszczenia uwzględniając zarzuty podniesione przez pozwanego.

Pomiędzy stronami niesporny był fakt położenia nieruchomości powodów – zabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w J. przy ul. (...).

Nieruchomość powodów znalazła się w obszarze ograniczonego użytkowania poza strefą „M” ustalonego Rozporządzeniem nr 50 Wojewody (...) z dnia 07/08/2007 r. a następnie w obszarze ograniczonego użytkowania OOU poza w strefami Z1 i Z2, zgodnie z uchwałą nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (Dz. Urz. Woj. (...). nr 128 poz. 4086).

Nie budziło wątpliwości sądu istnienie po stronie powodowej legitymacji do występowania z roszczeniem w niniejszej sprawie. Zgodnie z przedstawionymi dokumentami, w szczególności odpisem KW nieruchomości powodowie stali się właścicielami działki na podstawie umowy sprzedaży zawartej przed notariuszem A. G. w dniu 02 września 1999r. Świadczy to bezspornie, że wypełniona została przesłanka z art. 129 ust. 2 POŚ, ponieważ w dacie wejścia w

życie aktu prawa lokalnego ustanawiającego obszar – rozporządzenia wojewody nr 50 powodowie byli właścicielami nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym, objętymi OOU.

W drugiej kolejności Sąd badał zachowanie terminu zawitego do dochodzenia przez powodów ich roszczenia, bowiem było to podstawowe zagadnienie, podnoszone przez stronę pozwaną, wskazywane jako podstawa do oddalenia pozwu bez konieczności przeprowadzania postępowania dowodowego.

W ocenie Sądu obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. został utworzony w drodze rozporządzenia z dnia 07 sierpnia 2007 r. wydanego przez Wojewodę (...). Podstawą prawną do wydania rzeczzonego aktu stanowił art. 135 ust. 2 POŚ w ówczesnym brzmieniu. W oparciu o powyższy przepis kompetencja do utworzenia OOU została powierzona wojewodzie.

Na skutek nowelizacji dokonanej na podstawie art. 19 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. z 2005 r. Nr 175 poz. 1462 ze zm.), kompetencja do utworzenia OOU została powierzona sejmikowi województwa, który taki obszar tworzy w drodze uchwały. Powyższa nowelizacja zgodnie z art. 48 pkt 2 POŚ weszła w życie z dniem 01 stycznia 2008 r. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. zawierała także przepisy przejściowe, stanowiące, iż akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych niniejszą ustawą z zakresu zadań i kompetencji podlegających przekazaniu ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje (art. 47 ust. 2 ww. ustawy).

W dacie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W., tj. w dniu 24 sierpnia 2007 roku (data wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) nr 50 z dnia 07 sierpnia 2007 roku), art. 135 ust. 2 POŚ wskazywał, że obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1, lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, w drodze rozporządzenia tworzy wojewoda.

Przepis ten uległ zmianie, na podstawie art. 19 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. z 2005 r. nr 175, poz. 1462), w brzmieniu obowiązującym od dnia 01 stycznia 2008 roku. Według tej nowelizacji, OOU dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1, lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana, jako takie przedsięwzięcie, tworzy w drodze uchwały sejmik województwa. Zmieniono zatem jedynie organ uprawniony do utworzenia OOU – w miejsce wojewody – sejmik województwa oraz wskazano, że następuje to w formie uchwały, a nie jak dotychczas w formie rozporządzenia.

Zgodnie z treścią § 32 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. 2002, Nr 100, poz. 908), jeżeli zmienia się treść przepisu upoważniającego do wydania aktu wykonawczego w ten sposób, że zmienia się rodzaj aktu wykonawczego albo zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym lub wytyczne dotyczące treści tego aktu, przyjmuje się, że taki akt wykonawczy traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej treść przepisu upoważniającego. Zgodnie zaś z treścią ust. 3 przywołanego wyżej §32 powyższego rozporządzenia, jeżeli zmiana treści przepisu upoważniającego polega na tym, że zmienia się organ upoważniony do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt zachowuje moc obowiązującą, w takim przypadku organem upoważnionym do zmiany lub uchylecia aktu wykonawczego wydanego na podstawie zmienionego przepisu upoważniającego jest organ wskazany w zmienionym upoważnieniu. Przepis ten stosuje się przy tym odpowiednio, na podstawie § 143 rozporządzenia, do aktów prawa miejscowego. Zatem zmiana organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego z wojewody na sejmik województwa nie wpłynęła na moc obowiązującą Rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 roku, bowiem w przypadku zmiany treści przepisu upoważniającego, polegającej na zmianie organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt zachowuje moc obowiązującą, jak wywiedziono powyżej. Oznacza to, iż zmiana ustawy z dnia 03 października 2008 r. miała jedynie charakter redakcyjny i określała, kiedy tracą moc przepisy wykonawcze określające, które przedsięwzięcia mogą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zmiany art. 135

ust. 2 POŚ w zakresie organu, rodzaju aktu prawnego oraz określenia rodzaju przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w żaden sposób nie wpłynęły na skuteczność obowiązywania Rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 roku, bowiem zmiana organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego nie wpłynęła na moc jego obowiązywania; kwestia formy aktu została rozstrzygnięta w przepisach przejściowych, to jest art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., a zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym przedmiotowo pozostał ten sam - nie zmieniła go ani nowelizacja dokonana ustawą z dnia 03 października 2008 roku, ani nowe rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 09 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W tej sytuacji należy podzielić stanowisko, że przepisy rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 r. zachowały moc obowiązującą do czasu wejścia w życie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W., zaprezentowaną w uzasadnieniach szeregu wyroków Sądu Apelacyjnego w Warszawie (sprawy o sygnaturach: VI ACa 1156/10, VI ACa 1058/10, VI ACa 194/11, VI ACa 14/11, VI ACa 140/11). Słuszność tej linii orzeczniczej potwierdził także w swoim orzeczeniu Sąd Najwyższy z dnia 25 czerwca 2015 r. (III CZP 34/15) oraz w uchwale w składzie siedmiu sędziów z dnia 22 listopada 2016 r. (sygn. akt III CZP 62/16). W uzasadnieniu do tego wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że analiza przyczyn wprowadzenia zmiany art. 135 POŚ ustawą z 03/10/2008 wskazuje, że nie wpłynęły one na zakres przedmiotowy regulacji dotyczącej ustanowienia OOU a były wynikiem usuwania usterek powstałych przy włączaniu do systemu prawa wewnętrznego regulacji unijnych, które podlegały uwzględnieniu także przed zmianą w procesie interpretacji implementującej je ustawy. Sąd podkreślił także, że nie ma wyroków sądów administracyjnych stwierdzających nieważność rozporządzenia nr 50 Wojewody (...). Oba orzeczenia na których opierają się strony wskazujące brak ciągłości pomiędzy OOU 2007 i 2011 tj. II OSK 445/09 i II OSK 502/09, mają charakter formalny, bowiem dotyczą kwestii procesowej jaką stanowi umorzenie postępowania a wypowiedziany w ich uzasadnieniach pogląd o nieaktualności Rozporządzenia nr 50 nie został poparty szczegółową analizą zmiany art. 135 ust. 2 POŚ w wyniku nowelizacji z 03/10/2008 r.

Sąd Najwyższy w przywołanym orzeczeniu odniósł się także do zagadnienia desuetudo, podnoszonego w sprawach tzw. odszkodowań portowych, czyli powszechnej, ogólnie ustabilizowanej praktyki nierespektowania określonej normy prawnej przez ogół podmiotów stosujących prawo, pomimo braku formalnej jej derogacji. Sąd Najwyższy podkreślił, że samo występowanie rozbieżności zapatrywań w przedmiocie obowiązywania Rozporządzenia nr 50 przemawia przeciwko tezie o utracie przez nie mocy. Sąd Najwyższy konsekwentnie stanął na stanowisku, że nie zaistniały szczególne okoliczności uzasadniające zastosowanie nadzwyczajnej i motywowanej aksjologicznie instytucji desuetudo, skoro nie miały miejsca radykalne zmiany w systemie prawa ujmowanym jako całość, jak również w zakresie regulacji prawnych dotyczących ustanawiania obszarów ograniczonego użytkowania dla lotnisk. Sąd podziela powyższy pogląd i przyjmuje za własny na gruncie niniejszej sprawy.

Nie bez znaczenia jest także treść uzasadnienia do samej uchwały sejmiku nr 76/11, w której wprost zawarto stwierdzenie, że „Dotychczasowy akt ustanawiający obszar ograniczonego – rozporządzenie Nr 50 Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. – został utrzymany w mocy na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej.

Ze względu na powyższe należy uznać, że Rozporządzenie nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 roku obowiązywało do czasu wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) nr 76/11 z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W..

Jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego nieruchomości powodów położona w J. przy ul. (...) znalazła się w całości się w obszarze ograniczonego użytkowania - poza strefą M-, ustalonym Rozporządzeniem nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W.. W obszarze ograniczonego użytkowania utworzonego na podstawie Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. OOU 2011 nieruchomość ta także znalazła się w OOU poza strefami Z1 i Z2 .

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 czerwca 2012 r., sygn. akt IV CSK 28/12 wyraził stanowisko, że odpowiedzialność odszkodowawczą, o której mowa w art. 129 POŚ, przewidziano nie za samo ograniczenie i nie za każde ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Odszkodowanie nie rekompensuje zmiany dotychczasowej sytuacji właściciela nieruchomości, a tym bardziej utrzymywania już istniejących ograniczeń w przypadku zmiany aktu prawnego. Odszkodowanie przysługuje za konkretną szkodę, która powstała w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, a nie za samo ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Konieczną przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej jest szkoda, której źródłem jest rozporządzenie lub akt prawa miejscowego powodujący ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Szkoda ma być normalnym następstwem wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego wprowadzającego ograniczenia w sposobie korzystania z nieruchomości. Szkoda taka może powstać, gdy akt prawa miejscowego wprowadza nowe lub zwiększa dotychczasowe ograniczenia, co do sposobu korzystania z nieruchomości lub też przedłuża ograniczenia na kolejny okres obowiązywania. Szkoda nie powstaje, gdy kolejny akt prawny utrzymuje zakres ograniczeń na dotychczasowym poziomie a tym bardziej, gdy je zmniejsza (teza wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.12.2008 r. II CSK 367/08, gdzie Sąd jednoznacznie wskazał, że hipoteza art. 129 ust. 2 ustawy z 2001 r. - Prawo ochrony środowiska nie obejmuje każdego ograniczenia korzystania z nieruchomości położonej w obszarze ograniczonego użytkowania, ale tylko takie, które w związku utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wynikają z zakresu ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości wskazanego w akcie prawa miejscowego, tworzącego obszar ograniczonego użytkowania).

Uznając, że obydwie akty prawa lokalnego - zarówno rozporządzenie jak i uchwała - swoim zakresem objęły działkę powodów, należało dokonać analizy wprowadzonych przez nie ograniczeń w stosunku do tej nieruchomości i zbadać, o ile i w jakim zakresie ograniczenia te wpłynęły na dotychczasowy sposób korzystania z niej .

Z przeprowadzonego porównania i analizy przepisów powołanych wyżej aktów prawnych – Rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) oraz Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) wynika, że ze względu na położenie nieruchomości w strefie Z2 OOU 2011, w rzeczywistości doszło do zmniejszenia ograniczeń obowiązujących na nieruchomościach, które w okresie obowiązywania OOU 2007 były położone w jej granicach w strefie M . W myśl Rozporządzenia nr 50 w strefie ograniczonego użytkowania zabroniono przeznaczania nowych terenów pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci młodzieży, zmiany sposobu użytkowania budynków oraz budowy nowych szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży a także na cele mieszkaniowe i pod zabudowę mieszkaniową. Pod rządami Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) te ograniczenia dotyczą wyłącznie strefy Z1, natomiast zniesione zostały w stosunku do stref Z2 oraz OOU.

Skoro ograniczenia dla nieruchomości powodów zmniejszyły się z momentem wejścia w życie Uchwały 76/11, należy uznać, że termin z art. 129 § 4 POŚ nie otworzył się na nowo. Należało, wobec tego uznać, że zgłoszenie roszczenia powodów z tytułu utraty wartości nieruchomości oraz kosztów rewitalizacji akustycznej objęte pozwem i pismem z 02/08/2013 zostały złożone po upływie terminu zawitego dla tej nieruchomości, który upłynął z dniem 25/08/2009 r. W sprawie bezspornym było, że powodowie nie zgłosili swoich roszczeń w tym terminie do pozwanego. W ocenie Sądu termin do zgłoszenia roszczeń, o którym mowa w art. 129 ust. 4 POŚ, jest terminem zawitym, co oznacza, iż jego niedochowanie powoduje wygaśnięcie roszczenia, a fakt upływu tego terminu sąd ma obowiązek wziąć pod uwagę z urzędu. Sąd podziela i przyjmuje na potrzeby niniejszego postępowania za własną ocenę zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 roku (II CSK 216/08), iż: „Termin do zgłoszenia roszczeń, o którym mowa w art. 129 ust. 4 ustawy z 2001 roku Prawo ochrony środowiska, jest terminem zawitym, a nie terminem przedawnienia.”. Podobnie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2013 roku (II CSK 578/12) „termin z art. 129 ust. 4 POŚ stanowi termin zawity, w którym żądania z art. 129 ust. 1 – 3 POŚ muszą zostać zgłoszone obowiązanemu do ich realizacji w celu zachowania prawa dochodzenia tych roszczeń przed sądem”.

Wniosek ten jest tym bardziej uzasadniony, jeżeli uwzględni się, że ustawodawca nie określił terminu, w ciągu którego obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości, o którym mowa w art. 136 ust. 2 POŚ, jest zobowiązany zająć stanowisko co do zasadności żądań zgłoszonych przez poszkodowanego. Taką interpretację

charakteru terminu, o którym mowa w art. 129 ust. 4 POŚ wzmocnia także wykładnia językowa tego przepisu, w którym jest mowa o wystąpieniu z roszczeniami, co znaczeniowo jest terminem szerszym od terminu dochodzenia roszczeń i mieści w sobie także zgłoszenie przez poszkodowanego ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości żądań, o których mowa w art. 129 ust. 1-3 POŚ, obowiązane do ich wykonania.

Nie było podstaw do uznania alternatywnego roszczenia powodów opartego na art. 435 KC. Sąd orzekający popiera stanowisko Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia

09 kwietnia 2010 r. (III CZP 17/10, LEX nr 584036; zob. także wyrok SN z dnia 6 maja

2010 r., II CSK 602/09, LEX nr 585768 oraz postanowienie SN z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, LEX nr 578138) podkreślił, że: „Przepisy art. 435 KC w związku z art. 322 POŚ i art. 129 POŚ przewidują rozłączne reżimy odpowiedzialności. Za taką interpretacją przemawia również dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania w zakresie szkody polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości. Rozszczępienie tych skutków na szkody wynikające z ograniczeń przewidzianych wprost w rozporządzeniu o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania oraz szkody wynikające w emisji hałasu byłoby zresztą sztuczne”. Zresztą nawet gdyby przyjąć dopuszczalność zastosowania art. 435 KC jako alternatywnej podstawy odpowiedzialności, to port lotniczy nie jest przedsiębiorstwem w całości (jak wymaga ugruntowany w orzecznictwie pogląd) wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody

w rozumieniu tego przepisu, bowiem siły elementarne są wykorzystywane jedynie do części jego działalności (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 7 marca 2014 r., VI ACa 1047/13, <http://orzeczenia.waw.sa.gov.pl/>, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 509/11, LEX nr 1215402, z dnia 23 maja 2012 r., I PK 198/11, LEX nr 1219494). Nadto należy zauważyć, że przyjęcie dopuszczalności zastosowania art. 435 KC jako podstawy odpowiedzialności prowadziłoby do ominięcia 2-letniego terminu zawitego przewidzianego w art. 129 ust. 4 POŚ i niweczyłoby funkcję gwarancyjną tego przepisu, który pozwala podmiotowi nadmiernie ingerującemu w środowisko naturalne na prowadzenie racjonalnej gospodarki finansowej, umożliwiając mu zaspokojenie roszczeń poszkodowanych w przewidywalnym terminie.

Biorąc pod uwagę powyższe, na podstawie przytoczonych w treści uzasadnienia przepisów, należało uznać, iż roszczenie powodów o odszkodowanie z tytułu objęcia ich nieruchomości obszarem ograniczonego użytkowania wygasło przed wytoczeniem powództwa i nie otworzyło się na nowo po wejściu w życie Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...), zatem powództwo podlegało oddaleniu, o czym orzeczono jak w sentencji w punkcie 1.

O kosztach Sąd orzekł w pkt 2. sentencji wyroku. Strona powodowa na rozprawie w dniu 13 czerwca 2017r. złożyła wniosek o zastosowanie art. 102 KPC, pozwany wnosił o jego oddalenie.

Zgodnie z treścią art. 102 KPC w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Oznacza to, iż ustawodawca pozostawił sądom pewną swobodę w zasądzeniu zwrotu kosztów procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik postępowania, opisanej w art. 98 KPC, sprzeciwiają się względy słuszności, np. nieuwzględnienie roszczenia z powodu prekluzji (por. wyr. SN z 05.12.1967 r., III PRN 78/67), wygórowanie żądania o zadośćuczynienie, którego określenie zależy od oceny sądu a powodowie są subiektywnie przekonani o jego zasadności (por. post. SN z 09.10.1967 r. I CR 81/67), wyjątkowo ciężką sytuację strony przegrywającej (por. wyr. SN z 17.11.1972 r. I PR 423/72), oddalenie roszczeń powoda na podstawie art. 5 KC, istotna zmiana linii orzeczniczej. Okolicznością uzasadniającą zastosowanie art. 102 KPC może być także precedensowy charakter rozpoznawanej sprawy (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 29 sierpnia 1973 r., I PR 188/73, OSNC 1974, nr 3, poz. 59; postanowienie SN z dnia 7 grudnia 2011 r., II CZ 105/11, LEX nr 1102858). Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu; jest rozwiązaniem szczególnym, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Sposób skorzystania z zapisu art. 102 KPC jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym orzekającego i od jego oceny należy przesądzić czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, oraz w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór. Kontrola instancyjna w tym zakresie jest ograniczona do sytuacji, gdy zastosowanie przepisu art. 102 KPC nie zostało w ogóle uzasadnione bądź nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł przewidzianych w tym przepisie (por. wyr. SN z 19.05.2006 r., III CK

221/05 oraz post. SN z 18.04.2013 r. III CZ 75/12). Podstawę do zastosowania art. 102 KPC stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne i niesprawiedliwe.

W pierwszej kolejności Sąd wskazuje, iż w sprawach dotyczących odszkodowań z tytułu ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im (...) istniała istotna rozbieżność w orzecznictwie sądów administracyjnych jak i sądów powszechnych, odnośnie obowiązywania Rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 r. (przykładowo orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego w wyrokach sygn. akt II OSK 445/09, II OSK 502/09, i przeciwstawne stanowisko w wyrokach WSA sygn. akt IV SA/Wa 2569/07 i NSA sygn. akt II OSK 1195/08, II OSK 1749/08). Dodatkowo okolicznością przemawiającą za zastosowaniem art. 102 KPC jest wskazany wyżej przypadek nieuwzględnienia roszczenia z powodu prekluzji (por. wyr. SN z 05.12.1967 r., III PRN 78/67) - tak też S.A. w Warszawie w wyroku z dnia 02/03/2017 r. w sprawie

I ACa 1210/14. Należy podkreślić, iż w dacie kiedy strona powodowa wytaczała powództwo - 02.08.2013r. - nie było wiadomo w jaką stronę pójdzie orzecznictwo sądów powszechnych, zwłaszcza ze względu na rozbieżności orzecnicze, związane ze stanowiskiem NSA i RPO w sprawach odszkodowań „portowych”. Kwestie związane z odszkodowaniami były przedmiotem kilku pytań prawnych kierowanych do Sądu Najwyższego, zatem należało uznać, iż sprawa nie jest oczywista i jednolicie traktowana. Powyższe okoliczności w ocenie sądu świadczą o usprawiedliwionym przekonaniu strony powodowej co do zasadności jej roszczenia.

Biorąc pod uwagę całość przedstawionej powyżej argumentacji Sąd doszedł do przekonania, iż zachodzi wyjątkowa sytuacja przewidziana dyspozycją przepisu 102 KPC i słuszne będzie nieobciążanie strony powodowej kosztami zastępstwa procesowego, o czym orzeczono w punkcie II wyroku.

SSO Ewa Teofilak

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)